

ΕΤΑΡΕΙΑ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΑΜΦΙ-ΘΕΑΤΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Μετάφραση: Κ.Χ. ΜΥΡΗΣ
Σκηνοθεσία: ΣΠΥΡΟΣ Α. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ
Σκηνικά - Κοστούμια: ΛΑΛΟΥΛΑ ΧΡΥΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ
Μουσική: ΘΑΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥΤΣΙΚΟΣ
Μουσική διδασκαλία: ΦΡΙΕΟΣ ΜΟΡΤΖΟΣ

ΔΙΑΝΟΜΗ

(με τη σειρά που εμφανίζονται)

Ιφιγένεια ΛΗΔΑ ΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ
Ορέστης ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΙΓΝΑΔΗΣ
Πυλάδης ΝΙΚΟΣ ΓΙΑΧΑΛΗΣ
Βουκόλος ΣΠΥΡΟΣ ΜΑΒΙΛΗΣ
Θόας ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΟΝΤΗΡΗΣ
Άγγελος ΣΩΤΗΡΗΣ ΒΑΓΙΑΣ
Αθηνά ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

Κορυφαίες-Χορός:

ΔΗΜΗΤΡΑ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΖΕΡΒΑ
ΕΛΕΝΑ ΝΤΕ ΒΑΛΛΙΣ
ΑΝΝΑ ΒΥΘΟΥΛΚΑ
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΝΔΡΙΤΣΟΥ
ΒΙΒΙΑΝ ΚΟΝΤΟΜΑΡΗ
ΑΘΗΝΑ ΧΙΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

Η Ιφιγένεια, για την οποία οι Έλληνες νομίζουν πως θυσιάστηκε στην Αυλίδα, βρίσκεται στη βαρβαρική Ταυρίδα. Η θεά Άρτεμις που χωρίς να την αντιληφθούν έβαλε στη θέση της Ιφιγένειας ένα ελάφι, την πήρε και την έχρισε ιέρεια του ναού της στη χώρα των Ταύρων. Εκεί, όπου βασιλεύει ο Θόας, η Ιφιγένεια επιφορτίζεται με το σκληρό καθήκον του καθαγιασμού των ξένων, που σύμφωνα με το άγριο έθιμο της χώρας, θυσιάζονται στη Θεά.

Το έργο ξεκινά με την Ιφιγένεια να αναλογίζεται τα παθήματά της, να αφηγείται μπροστά στο ναό της θεάς το άσχημο όνειρο που είδε τη νύχτα που πέρασε και να δίνει την εξήγησή του: Πιστεύει πως πέθανε ο αδερφός της Ορέστης. Στη συνέχεια, εμφανίζονται ο Ορέστης και ο Πυλάδης, οι οποίοι έφτασαν στη χώρα για να κλέψουν το ιερό άγαλμα της θεάς και να το μεταφέρουν στην Αττική. Σύμφωνα με το χρησμό του Απόλλωνα έτσι μόνο ο Ορέστης θα απαλλαγεί από τις Ερινύες που τον κυνηγούν για το φόνο της μητέρας του Κλυταιμνήστρας. Συμφωνούν να κρυφτούν και να κλέψουν νύχτα το ιερό άγαλμα. Η Ιφιγένεια ανακοινώνει στο χορό -ελληνίδες σκλάβες- το όνειρό της για το θάνατο του Ορέστη, και μαζί του του προσφέρουν νεκρικές χοές. Ένας βουκόλος διακόπτει την τελετή φέρνοντας το μήνυμα της σύλληψης δύο ελλήνων ξένων. Οι αιχμάλωτοι οδηγούνται στο ναό για τον καθαγιασμό και τη θυσία. Μετά από διάλογο γίνεται γνωστό ότι οι δύο νέοι κατάγονται από το Άργος. Η Ιφιγένεια τους προτείνει να σώσει έναν από τους δύο για να μεταφέρει μήνυμά της στο Άργος. Ύστερα από σκηνή αριστοτεχνικής πλοκής, γίνεται η αναγνώριση των δυο αδερφών και στη συνέχεια καταστρώνεται σχέδιο διαφυγής. Η Ιφιγένεια ξεγελά το βασιλιά Θόα, λέγοντάς του πως οι ξένοι είναι μολυσμένοι και χρειάζονται καθαρό στην κοντινή ακτή, καθώς επίσης και το άγαλμα που μολύνθηκε από το άγγιγμα των μιαρών ξένων. Ο Θόας πείθεται. Ένας αγγελιοφόρος από την ακρογιαλιά θα του αποκαλύψει την απάτη.

Η Ιφιγένεια με το άγαλμα και οι δυο νέοι έχουν επιβιβαστεί στο ελληνικό πλοίο που τους περίμενε στην ακτή. Ο Θόας προστάζει να τους καταδιώξουν. Εμφανίζεται όμως η Αθηνά και προτρέπει το βασιλιά ν' αφήσει τους ήρωες να φύγουν και να ελευθερώσει τις ελληνίδες αιχμάλωτες. Κατευδώνει τους ήρωες, ζητώντας τους να καθιερώσουν τη λατρεία της Αρτέμιδος στη Βραυρώνα Αττικής.

Τα χορικά, από τα ωραιότερα λυρικά μέρη που έγραψε ο Ευριπίδης, είναι χαλαρά συνδεδεμένα με τη δράση.

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗ

Η δυσχέρεια για μια "σύγχρονη" διδασκαλία της Ιφιγένειας Εν Ταύροις είναι –όσο κι αν αυτό, καταρχήν, πχει παράδοξα– οι αρετές του έργου: η συναρπαστική πλοκή του, η άψογη δομή του, τα έξοχα, λυρικά Χορικά –που ελάχιστα σχετίζονται με τη δράση (κάποτε καθόλου) και η εκπληκτικού πλούτου σύνθεση των χαρακτήρων – κυρίοτατα βεβαίως της Ιφιγένειας. Είναι τόσο ισχυρή η ευριπιδική σύλληψη και η καλπάζουσα ανάπτυξή της, ώστε μπορεί να σε παρασύρει είτε σε συντηρητική αντιμετώπιση του έργου είτε σε σπασμωδικές λύσεις μοντερνισμού (από φόβο μήπως φανείς συντηρητικός), λύσεις που θα τις αποβάλει ως ξένες η εσώτερη ποιότητα του κειμένου. (Από τη δεύτερη παγίδα δεν ζέφυγα – τουλάχιστον όσον αφορά τον Πρόλογο και στα Χορικά – όταν για πρώτη φορά σκηνοθέτησα το έργο το 1976, με το Εθνικό Θέατρο, στην Επίδαυρο).

Πιστεύω ότι η Ιφιγένεια εν Ταύροις είναι πράγματι ένα πολύ "μοντέρνο" έργο, αλλά τα υφάδια της εσώτερης "ανάσας" του είναι δυσδιάκριτα λ.χ. από εκείνα του Ίωνος, στον οποίο δοκιμάσαμε τις δυνάμεις μας το περασμένο καλοκαίρι. Το έργο αρχίζει με μια δήθεν δραματική ατμόσφαιρα (δραματική για τους ήρωες, αλλά όχι για τους θεατές, που είδαν τον Ορέστη ζωντανό στο β' μέρος του Προλόγου) και τελειώνει με ευφρόσυνη διάθεση, που αγγίζει τα όρια της φάρσας. Βέβαια ούτε τα "δραματικά" σημεία παραμένουν ασχολίαστα από τον ποιητή ούτε από τις ιλαρές σκηνές του τέλους λείπουν οι λυρικές στιγμές.

Η γοητεία –αλλά και η δυσχέρεια αντιμετώπισης– του έργου είναι η μετάβαση από το δραματικό στο ιλαρό. Η μετάβαση δεν είναι ακαριαία επιτυγχάνεται με προετοιμασμένη "διολίσθηση".

Η σημερινή παράσταση, στηρίχθηκε σε κάποια δεδομένα του έργου, που επιδιώχθηκε να προβληθούν διακριτικά. Μια κάποια "τρέλλα" της Ιφιγένειας, που νέο κορίτσι θα θυσιαζόταν στην Αυλίδα και τώρα άγαμη κι όχι κορίτσι, ζει σε χώρα βάρβαρη και συντελεί σε ανθρωποθυσίες. Η "μανία" του Ορέστη είναι από το κείμενο ρητή. Μα και ο Χορός, νέες κοπέλες, "κουρσεμένες" από την Ελλάδα, στερημένες, κάποτε υστερικές.

Το πρόβλημα ήταν να επιτύχουμε τη "μετάβαση" που το κείμενο υποβάλλει. Τίποτα δεν είναι τόσο τραγικό, τίποτα τόσο κωμικό. Η ζωή περιέχει εν συνθέσει τα πάντα. Και τι απομένει, ύστερα από αυτό το "παιχνίδι" του Ευριπίδη– Νομίζω μια μειλίχια ενατένιση του σύμπαντος. Μια συγκατάβαση –με γέλιο της ανθρώπινης μοίρας.

ΣΠΥΡΟΣ Α. ΕΥΑΓΓΕΛΑΤΟΣ